

خانه دانش

د لوړو زده کړو موسسه

خانه دانش د لوړو زده کړو موسسه د خپلو محصلینو د وړتیاوو لوړولو په موخه، ځینې امکانات لکه کمپیوټر لب، انټرنېټ کلب، کتابتون او د عملي درس لپاره کنفرانس خونې لري.

کرنې وزارت: په کابل کې په ۷۸ جریبه ځمکه د نیالگیو د تولید قوریې جوړېږي

کرنې او مالدارۍ وزارت وايي، چې د ۱۴۰۰م لمریز کال د پلان له مخې د کابل د ځینو سیمو په ۷۸ جریبه ځمکه کې به د غیر مټرو نیالگیو د تولید قوریې جوړې شي. د دغه وزارت ویاند اکبر رستمي وايي، د یادو ۷۸ جریبه قوریو د تخنیکي چارو تر بشپړېدو وروسته به یې نیالگی د کرنې وزارت د طبیعي سرچینو لوی ریاست له خوا د همکارو ادارو په مرسته د کابل د زرغون کمربند پروژې په ځانگړو شویو سیمو کې کینودل شي. رستمي زیاتوي، د ترلاسه کېدونکو نیالگیو په تولید سره به د کابل د زرغون کمربند لمن پراخه او د دې سیمې د زرغونتیا او سمسورتیا لامل او ورسره به د چاپیریال او هوا د ککړتیا کچه ټیټه شي. د کرنې وزارت د معلوماتو له مخې، سرکال په ټول افغانستان کې شاوخوا د ۲۱ میلیونو نیالگیو د کینودلو پلان جوړ شوی دی.

مسیر

ورځپاڼه

نوی لید، نوی منزل

www.maseerdaily.af

یکشنبه د ۱۴۰۰ د غويي ۱۲مه | د ۲۰۲۱ د مې دویمه | ۷۱۵مه گڼه

د لوگر خونړی ماښام؛

په پل علم کې موټرېم برید ۱۳۴ کسانو ته مرگ ژوبله واړوله

- د لوگر پېښه؛ تکرار وېره او حلالره **مخ ۲**
- ماموریت ناتمام دو دهه جنگ امریکا در افغانستان **مخ ۲**
- د بایډن د واکمنۍ لومړۍ سل ورځې؛ خپلې څومره ژمنې یې عملي کړې دي؟ **مخ ۳**

محب:

طالبان از راه جنگ به هدف نخواهد رسید

پس از اعلام رسمی ایالات متحده آمریکا برای بیرون شدن طالبان، طالبان حمله‌های شان را بر بخش‌هایی از ولایت‌های کشور شدت بخشیده‌اند. حمدالله محب، مشاور امنیت ملی رئیس‌جمهور دپروز در یک نشست خبری مشترک خبری با سرپرستان وزارت‌های دفاع و داخله با تأیید افزایش حمله‌های طالبان هم‌زمان با اعلام خروج سربازان خارجی از افغانستان، هشدار می‌دهد که این گروه از راه جنگ به هدف نخواهد رسید. آقای محب تأکید می‌کند که حامیان طالبان به آنان مشوره اشتباه داده‌اند که می‌توانند از راه جنگ به قدرت برسند. حمدالله محب می‌گوید که حامیان طالبان به آنان مشوره اشتباه داده‌اند که می‌توانند از راه جنگ به قدرت برسند. مشاور امنیت ملی رئیس‌جمهور فعالیت‌های گروه‌های تروریستی در افغانستان را باهم هماهنگ می‌داند و می‌گوید که گروه‌های تروریستی القاعده و داعش، تمام فعالیت‌های تخریبی‌شان را با هماهنگی طالبان انجام می‌دهند. در همین حال، محمدیاسین ضیا، سرپرست وزارت دفاع نیز در این نشست از افزایش حمله‌های طالبان در بیش‌تر ولایت‌ها هم‌زمان با آغاز خروج سربازان خارجی سخن می‌زند و می‌گوید که تمام کاستی‌های نیروهای امنیتی و دفاعی در جریان یک‌سال گذشته در حال تکمیل شدن است و نیروهای امنیتی توان مقابله در برابر حمله‌های طالبان را دارند.

طالبان: د دوچې له تړونه سرغړونې د بهرنیو ځواکونو پر ضد هر ډول اقدام ته لار پرانیستی

مخ ۲

واشنگټن پوست: د طالبانو تر کنټرول لاندې خاوره دوه چنده شوې او تر پخوا پیاوړې شوې

واشنگټن پوست ورځپاڼې د افغانستان د وضعیت په اړه یو اوږد راپور خپور کړی دی. په دغه راپور کې راغلي، چې طالبانو په دې وروستیو کې د هېواد په لویو لارو کې لنډمهالې او دايمي پوستې جوړې کړي او هره ورځ چېک پایتونه اچوي. په راپور کې وړاندې راځي چې د امریکایي ځواکونو له وتلو او دغه راز د بهرنیو ځواکونو د هوايي بریدونو له درېدو سره سم، طالبانو خپل فشارونه ډېر کړي او د افغان حکومت فعالیتونه یې اغېزمن کړي دي. د راپور په یوه برخه کې راغلي چې د طالبانو د واک لاندې خاوره دوه چنده شوې او دغې ډلې لاهم په نا امنو سیمو کې د خپل فعالیت ساحې پراخولو لپاره فشارونو ته دوام ورکړی دی. د سرچینې په خبره، په دې وروستیو کې د طالبانو فعالیتونه د دې ډلې د قوت ښودنه کوي او د افغانستان د راتلونکي لپاره د خطر زنگ دی. دا راپور وروسته تر هغې خپرېږي، چې څو ورځې وړاندې د امریکا پوځ ویلي وو که افغان حکومت او طالبان په خپلو کې یوې سیاسي هوکړې ته سره ونه رسېږي، نو له افغانستان څخه د امریکایي ځواکونو د وتلو تر ټولو بده پایله به د افغان حکومت ړنگېدل وي.

کتابمو د ژوند ملگری کړئ

Aksos اکسوس کتابپلورنځی

سرليکنه

د لوگر پېښه؛

د تکرار وېره او حلالره

د لوگر په مرکز پل علم کې د یو روغتون څنګ کې پر یو مېلمستون موټر بم برید شوی دی. چارواکي وايي چې په دې برید کې ۲۴ کسان وژل شوي او ۱۱۰ نور ټپيان دي. ویل کېږي چې په دغه مېلمستون کې کانکور ته راغلي ځوانان او هغه سیمه ییز پولیس وو، چې غوښتل یې ازري ولسوالۍ ته ولاړ شي، خو د لار بندۍ له امله یې چورلکې ته انتظار کاوه. د برید پرته چا نه ده اخیستي، خو ارګ وايي چې دا د طالبانو کار دی او په دې برید سره یې وښوده چې د سولې اراده نه لري او غواړي حالت نور هم پېچلی کړي. دا واقعاً یو وحشیانه برید و، چې پکې ملکي وگړو ته پراخه مرګ ژوبله واوښته. د روغتون په څنګ کې آن د موټر هارن باید ونه شي، خو دلته د روغتون څنګ کې موټر بم برید کېږي، چې دا د ټولو اسلامي او انساني ارزښتونو خلاف کار دی. څنګه یو انسان دومره وحشي کېدلی شي چې د روژې په مبارکه میاشت کې د یوه روغتون څنګ کې داسې وحشت وکړي؟! که برید په پوره نظامي هدف شوی وي، بیا هم په هېڅ ډول د توجیه وړ نه دی. دا برید ښيي چې زموږ په هېواد کې د څومره وحشیانو لاسونه کار کوي او څومره ظالم او جاهل انسانان د دې هېواد د وړانۍ او د انسانانو د وژنې ماشین چلوي. دا سمه ده چې هېڅ لوري د دې پېښې مسوولیت نه دی اخیستی، خو د جگړې هېڅ لوری هم له پرې خلاص نه دی. دا ډول پېښې ځکه کېږي چې جگړه ده او ځکه بیا بیا تکرارېږي چې د سولې خبرې په تېره ولاړې دي او جگړه زیاته شوې ده. که طالبان وايي چې برید موږ نه دی کړی، په دې له پرې خلاص نه دي، ځکه چې دوی همداسې بریدونه او جگړې کوي او که دا برید دوی هم نه وي کړی، خو د دوی جگړې او بریدونو داسې حالت ته لاره برابره کړې ده. حکومت هم د دې وحشت له پرې ځان نه شي خلاصولی. د حکومت کار دا نه دی چې یوازې طالبان ملامت کړي، بلکې حکومت د خلکو د امنیت ساتنې مسوول دی. حکومت اړ دی چې خلک خوندي کړي او د دې ډول پېښو مخه ونیسي. له بله اړخه د سولې په برخه کې د حکومتې چارواکو دريځ هم د جگړې د دوام او د دغه ډول پېښو د رامنځ ته کېدو سبب شوی دی. له همدې امله دواړه اړخونه د دې ډول وحشتونو عاملین دي او دوی یې په هېڅ ډول له مسوولیت څخه ځان نه شي خلاصولی.

د دغه ډول وحشتونو د دوام وېره ده او د یو بل پر ملامتولو او نیوکو یې مخه نه نیول کېږي. تر هغو چې جگړه وي او تر هغوم چې دواړه اړخونه یو پر بل بریدونه کوي، دا ډول پېښې به کېږي. که دواړه اړخونه رښتیا دا ډول وحشتونه نه غواړي، نو یوه روښانه لاره شته. دواړه اړخونه دې د سولې پروسه چټه کړي، د خنډونو د جوړولو پر ځای دې انعطاف وښيي، قرباني دي ورکړي، سرې کرښې دې نه باسي او ټوله هڅه دې وکړي چې د سولې خبرې بریالی شي. همدا یوه او یوازینی لاره ده چې د دغه ډول پېښو مخنیوی پرې کېدای شي. له دې پرته داسې پېښې پخوا هم شوې وې او بیا به هم تکرارېږي.

ماموریت ناتمام دو دهه جنگ امریکا در افغانستان

منبع: گاردین نویسنده: گان: آدم وینستین و استفن ورتهایم ترجمه: سیدجمال اخگر

سرانجام، به نظر می‌رسد که امریکایی‌ها به بازگشت به خانه تمایل دارند. آیا آن‌ها در آن‌جا می‌مانند؟ رئیس جمهور جو بایدن چهارشنبه گذشته اعلام کرد که تا ۱۱ سپتامبر- بیستمین سال‌گرد دودعه جنگ همه نیروهای زمینی امریکا را از افغانستان خارج خواهد کرد. سپس وی از گورستان ملی آرلینگتون دیدار کرد. خبرنگاری از وی پرسید که آیا تصمیم‌گیری او برای خروج دشوار بوده است؟ بایدن پاسخ داد: «نه، این‌طور نبود. برای من کاملاً واضح بود.»

سهل بودن تصمیم‌گیری برای بایدن از دلایلی که وی برای ختم ماموریت در افغانستان بیان کرد، روشن شد. بایدن با انتقاد از اهداف بزرگ و نامشخصی که توسط پیشینیان وی دنبال می‌شد، از دستور دادن سربازان امریکایی برای انجام هرگونه مأموریتی بدون دست‌آورد، امتناع ورزید. وی اذعان می‌کند که جنگ میان افغان‌ها احتمالاً ادامه خواهد یافت؛ اما تصمیم گرفت که امریکایی‌ها را از جنگ بیرون کند. این‌که تصمیم رئیس جمهور بایدن عملی می‌شود یا نه، در ماه‌های آینده روشن خواهد شد. پیش از این، بایدن حاضر به تکمیل عقب‌نشینی در مهلت اول ماه می که از دولت قبلی به ارث برده بود، نشد. مهلت عقب‌نشینی اول ماه می مصادف با آغاز فصل کارزار خشونت تابستان در افغانستان است. اکنون طالبان آماده هدف قرار دادن امریکایی‌های در شرف خروج هستند. چه این اتفاق بیفتد و چه نیفتد، یک چیز مسلم است: کسانی که ایالات متحده را وارد جنگ‌های ابدی کردند، برای جلوگیری از خروج نیروها تمام تلاش خود را به خرج خواهند داد. به محض اعلام خروج بایدن، یک گروه هم‌صدا شد و حملات نقدامیز خود را علیه وی به نمایش گذاشت. جمهوری خواهان این اقدام بایدن را به خطر انداختن امنیت ملی ایالات متحده دانستند و از آن به شدت انتقاد کردند. میچ مک کانل، رهبر جمهوری خواه سنا، ابراز داشت که حضور نیروهای امریکایی برای «کنترل تروریسم رادیکال اسلامی»

بلاهای قریب‌الوقوع، روند وی را کند یا معکوس کند. با آغاز روند خروج ۳۵۰۰ سرباز امریکایی در ماه می از افغانستان، طالبان احتمالاً خود را پیروز اعلام می‌کنند و برای تصرف مناطق جدید حمله خواهند کرد. نیروهای آن‌ها آماده حمله و تصرف مناطق روستایی و حتا مراکز ولایات هستند. در سال ۲۰۱۵، هنگامی که باراک اوباما، رئیس جمهور امریکا تلاش کرد یک مأموریت گسترده ضدشورش را به یک «مأموریت آموزشی» به رهبری ناتو تبدیل کند؛ طالبان، کندز، شهری با حدود ۲۵۰۰۰۰ نفر جمعیت را تصرف کردند و آن را برای مدت دو هفته در دست داشتند. دولت افغانستان برای بازپس‌گیری کنترل مناطق به نیروی‌های ضربتی هوایی امریکا احتیاج داشت. ممکن است تابستان امسال نیز شهرهای بزرگ در معرض حملات قرار بگیرد و سناریوهای مشابه رخ دهد. وقتی دولت افغانستان از امریکا درخواست حمایت مستقیم نظامی کند و اعضای کنگره با این خواست موافقت کنند، بایدن باید نه بگوید.

طالبان موجب نقض حقوق بشر می‌شوند که مطمئناً به صورت گسترده از تلویزیون‌های امریکا پخش خواهد شد. نمونه بارز آن مناطقی است که قبلاً در دست طالبان بود. در ولسوالی سنگین ولایت هلمند، طالبان تقریباً همه جنبه‌های زنده‌گی روزمره را کنترل می‌کنند. آن‌ها مدارس غیردینی را بسته‌اند. آن‌ها تصمیم می‌گیرند که آیا افغان‌ها می‌توانند تلفون همراه داشته باشند یا خیر؟ برای امریکایی‌ها، تماشای بازگشت حکومت طالبان بسیار آزاردهنده خواهد بود. برخی ممکن است از اقدامات نظامی ایالات متحده برای جلوگیری از ضایع شدن دست‌آوردهایی که به سختی به دست آمده است، حمایت کنند. بایدن باید با منطق سخت‌گیرانه‌ای که هفته گذشته به کار گرفته است، سریع بایستد و عواقب طولانی‌مدت را نسبت به ترس فوری در اولویت قرار دهد. دفاع از یک شهر افغانستان برای مدت یک ماه تمام، متضمن دفاع از آن برای مدت نامحدود است. طوری که بایدن به مردم گفت، مبارزات نظامی ایالات متحده «هرگز موثر واقع نشد- نه زمانی که ۹۸۰۰۰ سرباز در افغانستان داشتیم و نه زمانی که به چند هزار نفر رسیده بودیم.»

اگر خشونت در افغانستان ادامه یابد، به این دلیل است که تعهدات بسیار محکم امریکا در تحمیل صلح ناتوان بوده است. حتا آن‌ها ممکن است مانع دست‌یابی

افغان‌ها به ثبات شده باشند. بایدن این اصل را به خوبی بیان کرد: «فقط افغان‌ها حق و مسؤلیت دارند که کشور خود را رهبری کنند.» بنابراین، نیروهای امریکایی باید آن‌جا را ترک کنند. سرانجام، این بار، به نظر می‌رسد که امریکایی‌ها مایل به آوردن نیروها به خانه هستند. همان‌طوری که بایدن از این امر بدون شک قدردانی می‌کند، وی در مورد عقب‌نشینی حمایت گسترده مردم را نیز با خود دارد. طبق نظرسنجی بنیاد اوراسیا گروپ، بیش از ۶۰ درصد امریکایی‌ها از توافق‌نامه خروج طالبان حمایت کردند؛ در حالی که تنها ۸ درصد با آن مخالف بودند. حتا کهنه سربازان پس از یازده سپتامبر که در جنگ‌های عراق و افغانستان شرکت کرده‌اند، از ادامه جنگ حمایت نمی‌کنند. هم‌چنین نسل‌های جدید رای‌دهنده‌گان علاقه‌ای به از سرگیری جنگ برای همیشه ندارند. یک بررسی انجام شده توسط مرکز پیشرفت امریکا نشان می‌دهد که نسل آینده بیش‌تر از بزرگان خود جنگ در افغانستان را ائتلاف منابع و بدون منفعت برای امنیت ملی دانسته است و آن را رد می‌کند. رهبران امریکایی متوجه آن شده‌اند. اگرچه مخالفت‌های سیاسی هم‌چنان به قوت خود باقی است؛ اما از اعلامیه بایدن استقبال خوبی صورت گرفت.

اکثر دیموکرات‌ها، مانند سناتور برنی سندرز و باربارا لی که مدت‌ها است خواستار پایان جنگ‌های بی‌پایان بودند، از این اقدام تحسین می‌کنند. چاک شومر، رهبر اکثریت سنا، با وجود مخالفت با برکناری رئیس جمهور ترمپ، از اقدام بایدن استقبال کرد. شومر اظهار داشت: «من جنگ‌های بی‌پایان نمی‌خواهم و مردم امریکا نیز نمی‌خواهند.» جمهوری خواهان، نیز به نوبه خود دیگر از آن حمایت نمی‌کنند. در حالی که بزرگان حزب اعتراض کردند، تصمیم بایدن با استقبال سناتورها، از جمله تد کروز، جاش هالی و مایک لی روبه‌رو شد.

به نظر می‌رسد که مدعیان بعدی ریاست جمهوری حزب جمهوری خواه، بایدن را به دلیل عقب‌نشینی خیلی زود انتقاد کنند. با تشدید خشونت در افغانستان، این ستایش‌ها ممکن است کم‌رنگ‌تر شود. سروصدای منتقدان بایدن بلندتر خواهد شد. اما اگر افغان‌ها بخواهند سرنوشت سیاسی خود را تعیین کنند، بزرگ‌ترین و طولانی‌ترین جنگ امریکا برای همیشه باید پایان یابد. امسال ایالات متحده می‌تواند از یازده سپتامبر در فضای صلح همراه با کشوری که حملات از آن‌جا برنامه‌ریزی شده بود، یاد بود به عمل آورد.

طالبان: د دوحې له تړونه سرغړونې د بهرنيو ځواکونو پر ضد هر ډول اقدام ته لار پرانيستي

طالبانو ویلي، د دوحې په تړون کې له افغانستانه د بهرنيو ځواکونو د وتلو لپاره د ټاکلي ضرب الاجل له ژمنې سرغړونې د بهرنيو ځواکونو پر وړاندې هر ډول اقدام ته لار پرانيستي ده. د طالبانو وياند ذبيح الله مجاهد ویلي، دوی په دې تړاو د خپلې رهبرۍ لارښوونې ته انتظار باسي او هغوی چې څه ډول پرېکړه کوي، دوی به يادې پرېکړې سره سم عمل کوي.

طالبانو تر وړاندې گواښ کړی و چې که بهرني ځواکونه د دوحې په تړون کې له ټاکل شوي ضرب الاجل سره سم د اړپل تر وروستۍ نېټې و نه وځي، بریدونه به پرې پیل کړي.

امريکا او د ناټو متحدینو يې د اړپل په ۱۴ مه اعلان وکړ چې د وخت محدودیت او تخنیکي ستونزو ته په کتو په ټاکلي موده

انتظار خبره کوي، چې د امریکا د بهرنيو چارو وزارت له خوا د تروپکا د وروستۍ ناستې په گڼه اعلامیه کې راغلي: «د وتلو پر مهال باید د سولې پروسه اغېزمنه نه شي... او د بهرنيو ځواکونو خونديتوب باید تضمین وي.»

له افغانستان د پاتې بهرنيو ځواکونو د وتلو د لړۍ له پیلېدو سره د تاوتریخوالي او جگړې د ډېرېدو اندېښنې هم مل دي.

د تروپکا غړو هېوادونو که څه هم په دوحه کې د ناستې پرمهال ټینگار کړی چې د بهرنيو ځواکونو وتل باید د افغانستان د امنیتي وضعیت له ښه کېدو او د جگړې له کمېدو سره مرسته وکړي او له طالبانو په زغرده پکې غوښتل شوي چې پسرلني عملیات و نه کړي، خو د افغانستان امنیتي چارواکي وايي دې ډلې جگړې او بریدونو ته چمتووالی نیولی دی.

ځینې ځایونه چې دوی پکې پخوا مېشت وو، ښايي روانه اونۍ موږ ته وسپاري. ښايي له ښورابک د دوی یوه کوچنۍ مېشته ډله راوځي. راتلونکي کې به له نورو سیمو هم ووځي.»

ضیا زیاتوي چې د بهرني ځواکونه لومړی د بگرام په څېر خپلو سترو مرکزونو ته راځي او بیا خپلو هېوادونو ته ستنېږي. طالبان داسې مهال د بهرنيو ځواکونو پر وړاندې د احتمالي اقداماتو لپاره د خپلو مشرانو پرېکړې ته د

د امریکا جورجیا ایالت کې د ټاکنو نوي لانجمن قانون پر رايې اچونه د اغيز په اړه تاوده بحثونه راپورته کړي دي.

د دغه قانون له مخې، د ټاکنو په ورځ يا وړاندې د رايې اچولو لپاره د رايو مرکزونه د سهار له ۷ د مازيگر تر ۵ پرانيستي پاتې کېدل.

دغه ساعتونه د رايو ورځ ټاکي او وايي: «رايې اچونه بايد په ۹ پيل او په ۵ پای ته ورسېږي.» قانون تر وخت د وړاندې ټاکنو لپاره هم صراحت لري، د رايې اچونې لپاره پکې تر پنځو بحو هم وخت په پام کې نيول شوی، خو د اړتيا پر مهال دا وخت تر ۷ بجو هم غځول کېدای شي.

جو بايډن: «څنگه چې پوهېږی، امریکا کې د اسپانيايي نژادو نفوس په چټگۍ ډېرېدونکی دی»

دا سمه نه ده. د تېرو دوو لسيزو ارقام نښي چې امریکا کې تر اسپانيايي توکمو امریکايانو د اسيايي توکمو امریکايانو د نفوسو وده ډېره ده.

ولسمشر بايډن دا ادعا تېره مارچ مياشت د مکسيکو له ولسمشر سره خبرو کې راپورته کړې وه.

د پيو څېړنيز مرکز شننې نښي چې د ۲۰۰۰ او ۲۰۱۹ کال تر منځ موده کې د اسيايي توکمه امریکايانو نفوس ۸۱ سلنه وده کړې او له ۱۰ اعشاريه ۵ ميليونو څخه نږدې ۱۹ ميليونو ته رسيدلی دی.

په دې موده کې د اسپانيايي توکمو امریکايانو د نفوسو وده بيا ۷۰ سلنه وه او ټوليز شمير يې په ۶۰ ميليونو اوښتی دی.

او فبروری کې ۱۰۰ زره ۴۴۱ کسانو سره مخامخ شوي، په داسې کال کې چې د تېر کال په دغو مياشتو کې دا شمېر ۳۶ زره تنه و.

د ولسمشر بايډن تر دې ادعا وروسته، د مارچ خپاره شوي ارقام نښي چې دې مياشت کې ۱۷۲ زره ۳۳۱ کسان د سويل- لوېديځې پولې امریکا ته کډوال شوي چې دا تېر څو کلونو کې تر ټولو لوړ شمېر دی.

جو بايډن: «امريکا د نړۍ تر ۱۵ سلنې کم گلخانه‌يي گاز توليدوي»

دا سمه ده چې امریکا د ټولې نړۍ تر ۱۵ سلنې کم کاربن توليدوي. د امریکا ولسمشر جو بايډن دا خبره کانگرس ته په وينا سربرېه د نړۍ د اقليم په تړاو وروستی غونډه کې هم کړې وه.

هغه د اقليم په غونډه کې پر سترو اقتصادي هېوادونو غږ کړی و، چې د نړۍ د تودوخې د مخنيوي لپاره گډ کار وکړي. تېرو څو لسيزو کې د چين چټکې اقتصادي ودې ته په کتو، دغه هېواد تر بل هر چا ډېر گلخانه‌يي گاز توليدوي او امریکا ورپسې دويمه ده.

که د وگړو د شمېر له مخې حساب شي، نو امریکا دمگړی د چين په گډون، د نړۍ تر بل هر شتمن هېواد ډېر کاربن ډای اکسايډ گاز خپروي.

جو بايډن: «[جورجيا] کې پر پنځو بجو چې خلک له کار رخصتېږي، د رای مرکزونو د تړل کېدو پرېکړه مناسبه نه ده»

ولسمشر جو بايډن څو ځايه دا يادونه کړې چې گوندي د رای اچونې پروسه په پنځو بجو پای ته رسول کېږي، خو دا واقعيت نه لري.

دغه هېواد کې ډېری بې اسناده مېشت کسان له قانوني لارو په ويژه ورغلي، خو اوس يې د ويزو وخت اوښتی دی.

که څه هم وروستيو کلونو کې امریکا ته په ويزې د ورغلو او هلته د پاتې شويو کسانو شمېر رښتيا هم له سويلي پولې په ناقانونه توگه دغه هېواد ته تر ور اوښتو کسانو لوړ دی، خو دا سمه نه ده چې کيسه دې له پيله همداسي وي.

نيويارک کې د کډوالو په تړاو د مطالعاتو مرکز څېړنې نښي، چې د ۲۰۱۰ او ۲۰۱۷ کلونو تر منځ د ويزې له ختمېدو وروسته امریکا کې د پاتې شويو کسانو شمېر پر پوله له ور اوښتو کډوالو د پام وړ لوړ دی.

څېړونکي وايي دا لړۍ تېرو لسيزو کې داسې نه وه.

په ۲۰۱۹ کال کې هم ۶۷۶ زره ۴۲۲ کسان د ويزو تر ختمېدو وروسته امریکا کې پاتې شوي، خو پر پوله د درول شويو کسانو شمېر له ۹۷۷ نيم زرو هم لوړ و.

جو بايډن: «سرحد کې د کډوالۍ کچه هر کال په اوږي کې ډېرېږي»

ښاغلي بايډن تېره مارچ مياشت خپل لومړي رسنيز کنفرانس ته ويلي وو چې: «د اوږي په جنورۍ، فبرورۍ او مارچ مياشتو کې پولې ته د راتلونکو کډوالو شمېر د پام وړ لوړ شوی دی. دا کار هر کال کېږي.»

د امریکا د گمرک او پولو خونديتوب اداره د دغه هېواد د سويل- لوېديځې پولې په تړاو مياشتني ارقام خپروي.

د دې ادارې شمېرې نښي چې د روان ۲۰۲۱ کال په جنورۍ کې له ۷۸ زره ۴۴۲

د بايډن د واکمنۍ لومړۍ سل ورځې؛ خپلې څومره ژمنې يې عملي کړې دي؟

بې‌بې‌سي- پښتو

جو بايډن د امریکا د ولسمشر په توگه په لومړيو سلو ورځو کې له کډوالۍ رانيولې تر کوويډ-۱۹، اقتصاد او اقليم پورې پر ډېرو داسې موضوعاتو تمرکز کړی، چې امریکا ورسره مخ ده.

هغه په دې لړ کې د چهارشنبې ماښام د کانگرس گډې غونډې ته په دې موده کې پر خپلو کړنو او راتلونکو پلانونو هم خبرې وکړې. مور دلته د هغو کارونو د ارزولو هڅه کړې، چې جو بايډن يې د ولسمشرۍ لومړيو دريو مياشتو کې د تر سره کولو ژمنه کړې وه او تازه يې کانگرس ته وينا کې وويل چې کارونه يې کړي دي.

جو بايډن: «سلو ورځو کې به مو تر ۲۲۰ ميليونو ډېر کسان واکسين کړي وي»

جو بايډن د جنورۍ په ۲۰مه د واک له تر لاسه کولو وروسته د کار په لومړيو سل ورځو کې سلو ميليونو کسانو ته د کرونا واکسين د لگولو ژمنه کړې وه. هغه د مارچ وروستيو کې دا ژمنه دوه برابره کړه.

د امریکا د ناروغيو د کنټرول او مخنيوي مرکز (سي ډي سي) د ارقامو له مخې، دغه هېواد کې تر دې دمه ټولټال ۲۳۵ ميليونو کسانو ته واکسين لگول شوی دی. د ډونالډ ټرمپ د ولسمشرۍ تر وروستيو، شاوخوا ۱۶ ميليونو امریکايانو ته د کرونا واکسين لگول شوی و.

تازه ارقام نښي چې د ښاغلي بايډن د واک په لومړيو سلو ورځو کې شاوخوا ۲۲۰ ميليون امریکايان واکسين شوي دي.

خو که د امریکا د ټولو وگړو د شمېر له مخې د واکسين شويو کسانو سلنې ته وکتل شي، نو دا هېواد لا هم په دې برخه کې له اسراییلو او بریتانیا وروسته دی.

جو بايډن: «تر ۱۱ ميليونو ډېر بې اسناده کسان؛ د ډېرو د وېزو وخت اوښتی»

ښاغلی بايډن د مکسيکو له لارې امریکا ته دې وروستيو کې د ناقانونه کډوالو د ورماتېدو د نوې څپې له کبله له نيوکو سره مخامخ دی. جو بايډن کانگرس ته خپله وينا کې وويل،

د لوگر خونړی ماښام؛

په پل علم کې موټرېم برید ۱۳۴ کسانو ته مرگ ژوبله واړوله

هم د بریدونو د ډېرېدو خبرداری ورکړ. په تېرو ساعتونو کې د هېواد گڼ ولایتونه د نښتو، چاودنو او ان هدفي بریدونو شاهدان وو. تر ټولو خونړۍ پېښه د لوگر په مرکز پل علم کې موټرېم برید و. وږم ماښام هغه مهال چې د پل علم اوسېدونکي پر روژه ماتي بوخت وو، خورا زورورې چاودنې

غبرگونونو سره مخ شوی دی. په پېښه کې تر ۲۴ پورې کسان وژل شوي دي. افغان حکومت يې د طالبانو کار بولي، خو دغې ډلې يې تر دې دمه مسوولیت نه دی منلی.

وروسته له هغه چې امریکايي ځواکونو د وتلو په بهير کې د ځنډ خبره وکړه، طالبانو

د سولې لپاره له نړيوالو او سيمه‌یيزو هڅو سره هممهاله په هېواد کې نا امنۍ ډېرې شوې دي. د همدې نا امنیو په دوام د هېواد گڼ ولایتونه په تېرو ۲۴ ساعتونو کې د گڼو امنيتي پېښو شاهدان وو. تر ټولو خونړۍ يې وږم ماښام مهال په لوگر ولایت کې موټرېم برید و چې له ډول ډول

يې روژه ماتۍ په غم بدل کړ. د ښار د ډېرې برخې د ودانیو نښينې ماتې شوي او چاودنې ته نږدې سيمې ويجاړې شوي او زیانمنې شوي دي.

وروستۍ شمېرې نښي چې په پېښه کې ۲۴ کسان وژل شوي او ۱۱۰ نور ټپيان دي. د لوگر ځايي چارواکي وايي چې د يادو ځاني تلفاتو تر څنگ دغه چاودنې درانه مالي زیانونه هم اړولي دي. د لوگر ولایت اوسېدونکي او حکومتي سرچينې وايي چې په چاودنه کې تر ډېره محصلين او هغه زده‌کوونکي وژل شوي او ټپيان دي چې د لوگر له ازري او ځینو نورو ولسواليو د کانکور په ازموینه کې د گډون لپاره پل علم ته راغلي وو. د قربانیانو کورنۍ وايي چې دوی د عدالت غوښتنه کوي او حکومت يې بايد ځواب ووايي. د لوگر والي بيا وايي چې دوی پر دغه پېښه سخت خواشيني دي، د اصلي عاملينو د پيدا کولو پلټنه يې روانه ده. هغه همدا راز ويلي چې د لوگر ولایت له زیانمنو شوو کورنیو سره به ژر تر ژره مرستې وکړي او په خبره يې په دغه ولایت کې يوه کمپټه جوړه شوې او دوی به د زیانمنو کورنیو لېست برابروي.

بلخوا دغه پېښه په کور د ننه او بهر له سختو غبرگونونو سره مخ شوې ده. ولسمشر غني په خپره کړې اعلامیه کې ويلي چې دغه بریدونه وحشیانه او غیر انساني دي. نوموړي د دې پېښې پړه پر وسله والو طالبانو اچولې او وايي، طالبانو په دې ډول بریدونو سره یو ځل بیا ثابت‌ه

دا د کرونا ویروس له خپرېدو را وروسته لومړی ځل دی چې په هند کې په یوه شپه او ورځ کې دومره کسان د کرونا په ویروس اخته کېږي.

د یاد هېواد عامې روغتیا وزارت چارواکو ويلي چې ښايي شمېرې تر دې هم زیاتي وي. په همدې حال کې د هند په لوېدیځ ایالت گجرات کې چارواکي وايي چې په یوه روغتونو کې د کرونا ویروس د ناروغانو درملنې په ځانگړې څانگه کې اور لگېدلی او ۱۲ تنه یې مړه کړي دي. د اور لگېدنې علت لا معلوم نه دی، خو چارواکي وايي چې له روغتون څخه ۵۰ ناروغان ژغورل شوي دي.

تازه شمېرې:

په امریکا کې د کرونا د مړو شمېر له ۵۹۰ زرو کسانو واوښت

ډېر ځپل شوي دي.

په اسيا کې هند هغه هېواد دی چې په دې وروستيو کې د کرونا د مړو او مښتو پېښو شمېر پکې اوج ته رسېدلی دی. د یاد هېواد د عامې روغتیا وزارت وايي، چې په تېرو ۲۴ ساعتونو کې له څلور لکو زیات کسان پر کرونا ویروس اخته شوي دي.

او ترکیه د څلور ميليونه او ۸۲۰ زره او ۵۹۱ مښتو پېښو په درلودو سره د نړۍ پنځم هغه هېواد دی، چې د کرونا ویروس ډېرې پېښې پکې ثبت شوي دي. روسیه، برېتانيا، ايټاليا، هسپانيا او جرمني بيا په ترتيب سره شپږم، اووم، اتم، نهم او لسم هغه هېوادونه دي چې د کرونا له کبله

۶۰ نور امریکايان ترې مړه شوي دي.

دغه راز هند د ۱۹ميليونه او ۱۶۴ زره او ۹۶۹ ميليونه مښتو پېښو له اړخه د نړۍ دویم، برازیل د ۱۴ ميليونه او ۶۶۵ زره او ۹۶۲ مښتو پېښو په درلودو سره د نړۍ درېیم، فرانسه د پنځه ميليونه او ۶۱۶ زره ۶۸۹ مښتو پېښو له اړخه د نړۍ څلورم

د تازه شمېرو له مخې، په نړۍ کې پر کرونا ویروس د اخته کسانو شمېر ۱۵۲ميليونه او ۱۳۳ زره او ۵۳۳ کسانو ته رسېدلی دی. دغه راز د یاد ویروس له کبله تر دې مهاله درې ميليونه او ۱۹۶ زره او ۵۲۹ کسان مړه شوي او نږدې ۱۳۰ميليونه ترې بېرته رغېدلي دي.

د یادو شمېرو له مخې، د امریکا متحده ایالتونه د دغه ویروس د ډېرو مښتو پېښو او قربانیانو له اړخه د نړۍ تر ټولو مخکښ هېواد دی. د راپورونو پر بنسټ، په امریکا کې د دغه ویروس مښتې پېښې ۲۳ميليونه او ۱۰۴ زره او ۳۷۷ ته رسېدلي او ۵۹۰ زره او

لوړو زده کړو څلورو د خصوصي موسسو اتحادیه لري، چې په هغوی کې پیمان، راه سعادت، خانه دانش او یوه بله د لوړو زده کړو خصوصي موسسه غږیتوب لري او له همدې لارې یو له بل سره د اکاډمیکو اړیکو پر بنسټ خپلې علمي تجربې شریکوي.

ښاغلي عبدالواحد حماد زیاته کړه، دا چې د لوړو زده کړو خصوصي موسسو ته تر دې دمه د فارغو محصلینو ډیپلومونه نه دي ورکړل شوي، نو دوی هم خپلو فارغو محصلینو ته په لوړو زده کړو وزارت کې ثبت او راجستر شوي ترانسکرپتونه ورکوي څو محصلین وکولای شي چې له حقوقو یې گټه واخلي.

ښاغلي حماد وویل، دوی د خپلو محصلینو د علمي سوبې د لوړاوي په موخه ډېر امکانات لري، د بېلگې په توگه، وړیا انټرنېټ کلب، کمپیوټر لې، ښوونیز سمینارونه، ورکشاپونه، د اقتصاد پوهنځي د محصلینو لپاره د عملي کار پروگرامونه، دولتي قضایي ادارو ته د عملي کار او تمثیلي محکمو د دایرولو په موخه د حقوقو او سیاسي علومو پوهنځي د محصلینو لپاره او داسې نورې هغه اسانتیاوې دي، چې خانه دانش د لوړو زده کړو موسسه یې د خپلو محصلینو د علمي سوبې د لا بدایني په موخه تر سره کوي.

ښاغلي حماد زیاته کړه، دوی د موسسي د لا پرمختگ او ښه والي په موخه پنځه کلن ستراتیژیک پلان چمتو کړی، چې له ۱۳۹۹ کال څخه تر ۱۴۰۳ کال پورې د پلي کېدو وړ دی، چې د یاد پلان په ترڅ کې به له ټولو نړیوالو سټنډرډونو څخه گټه واخلي او د پوهنځیو، کتابتون، د محصلینو د علمي سوبې د لوړولو او د تضمین کیفیت مرحلو پوره کولو ته به ځانگړې پاملرنه وشي او د موسسې د لا بدایني په موخه به یې عملي کړي.

ښاغلي حماد په خپلو خبرو کې وویل، دوی له لوړو زده کړو وزارت څخه غوښتنه کوي څو د لوړو زده کړو د خصوصي موسسو چارو ته د رسېدو په برخه کې لا ډېرې اسانتیاوې رامنځته کړي. د نوموړي په وینا، دا چې په هېواد کې د لوړو زده کړو د خصوصي موسسو شمېر زیات دی، خو په لوړو زده کړو وزارت کې یې د اړوندو چارو د پر مخ بېولو لپاره یوازې پنځه ویشټ کار کوونکي پر دنده گمارل شوي دي، چې همدا د لوړو زده کړو موسسو د چارو د نه پرمختگ او خنډ لوی لامل دی. نوموړي له لوړو زده کړو وزارت څخه هیله وکړه څو د لوړو زده کړو د خصوصي موسسو د معینیت په چوکاټ کې یوه اداره رامنځته کړي، څو وکولای شي چې د یادو موسسو اړوندو چارو ته په وخت رسیدگي وکړي او ستونزې یې حل شي. نوموړي همدا راز زیاته کړه، دا چې خصوصي موسسي د دولت یوه مرستندویه برخه ده، نو له دولت څخه غواړي څو یادو موسسو ته لا ډېره پاملرنه وکړي، توپیرونه په پام کې ونه نیسي او اړوندو چارو ته یې پر وخت رسیدگي وکړي.

خانه دانش د لوړو زده کړو موسسه

حمیدالله حمیدي

مختلفه کچه نوي محصلین جذب کړي دي، داسې چې په ۱۳۹۷ کال کې یې ۳۰۰ تنه، په ۱۳۹۸ کال کې یې ۴۲۳ تنه او په ۱۳۹۹ کال کې یې تر ۳۸۰ تنو پورې نوي محصلین جذب کړي او د لوړو زده کړو امکانات یې ورته برابر کړي دي.

د خانه دانش د لوړو زده کړو موسسې یاد مسوول زیاته کړه، دوی خپلو محصلینو ته د هر سمیستر په فیس کې تر ۵۰ سلنه پورې تخفیف ورکوي. د نوموړي په وینا، د دوی د هر پوهنځي سمیستر وار فیس په لوړو زده کړو وزارت کې ۱۵۰۰۰ افغانۍ ثبت شوی دی، خو دوی د خپل ځانگړي تخفیف په پام کې نیولو سره له محصلینو څخه هر سمیستر ۸۰۰۰ افغانۍ اخلي.

ښاغلي حماد همدا راز وویل، دوی له هغو محصلینو څخه چې اقتصادي وضعیت یې ښه نه وي او یا له مالي ستونزو سره لاس او گربوان وي، هېڅ ډول فیس نه اخلي او په وړیا توگه ورته د لوړو زده کړو اسانتیاوې برابرې.

ښاغلي عبدالواحد حماد وویل، دوی د ورځې په دوو ټایمونو کې خپلې درسي چارې پر مخ بیايي، چې یوه یې سهارنۍ دوره ده او بله یې هم ماښامنۍ دوره.

ښاغلي حماد زیاته کړه، دوی په خانه دانش د لوړو زده کړو موسسه کې ټول ۴۳ استادان لري، چې له دې ډلې یې ۲۱ د ماسټرۍ تر کچې لوړې زده کړې لري او پاتې نور یې لسانس دي.

د ښاغلي حماد په وینا، دوی د خپلو محصلینو لپاره د پوهنتون په سطحه لوی کتابتون لري چې شاوخوا شل زره جلدو مختلف کتابونه پکې شته او پر دې سربېره هر پوهنځی خپل ځانگړی کتابتون هم لري، چې د مسلک اړوند کتابونه پکې موجود دي او محصلین کولای شي خپل د اړتیا وړ مالومات ترې تر لاسه کړي او وخت ناوخت مطالعه پکې وکړي.

ښاغلي حماد وویل، دوی د هېواد د ننه له ځینو پوهنتونونو سره علمي اړیکې لري، چې د یادې موخې لپاره یې د تخار او بدخشان پوهنتونونو اتحادیه رامنځته کړې ده او پر دې سربېره په تخار ولایت کې د

خانه دانش د لوړو زده کړو موسسه چې په تخار ولایت کې موقعیت لري، په ۱۳۹۰ کال کې یې له انستېټیوټ څخه د لوړو زده کړو موسسې ته ارتقاغ وکړه. د یادې موسسې د علمي معاون ښاغلي عبدالواحد حماد په وینا، خانه دانش د لوړو زده کړو موسسې د پیل پر مهال یوازې د اقتصاد پوهنځی درلود چې د څلورو ډیپارټمنټونو په چوکاټ کې یې درسي چارې پر مخ بېولي، خو په ۱۳۹۳ کال کې یې له لوړو زده کړو وزارت څخه د حقوقو او سیاسي علومو پوهنځي جواز هم تر لاسه کړ، چې اوسمهال دغه موسسه د دوو پوهنځیو او شپږو ډیپارټمنټونو په درلودو سره فعالیت کوي.

ښاغلي حماد وویل، دوی په حقوقو او سیاسي علومو پوهنځي کې دوه ډیپارټمنټونه، قضا او څارنوالي او اداره او ډیپلوماسي، او په اقتصاد پوهنځي کې هم څلور ډیپارټمنټونه لري چې محصلین پکې پر لوړو زده کړو بوخت دي. د ښاغلي حماد په وینا، خانه دانش د لوړو زده کړو موسسه د زرو په شاوخوا کې محصلین لري چې له دې ډلې یې ۲۵ سلنه ښځینه محصلینې او پاتې نور یې هلکان تشکیلوي.

ښاغلي حماد زیاته کړه، دوی په خانه دانش د لوړو زده کړو موسسه کې د ماسټرۍ پروگرام درلود، خو د کرونا ناروغۍ د گوانبونو له امله یې چارې وځنډېدې، له همدې امله یې د ایران هېواد له یوه پوهنتون سره د تفاهم لیک پر بنسټ د دغه پروگرام چارې یاد پوهنتون ته وسپارلې. د ښاغلي حماد په وینا، تمه ده چې د کرونا ناروغۍ په له منځه تلو سره به یو ځل بیا د خانه دانش په لوړو زده کړو موسسه کې د ماسټرۍ پروگرام پیل شي.

د خانه دانش د لوړو زده کړو موسسې علمي معاون همدا راز وویل، دوی تر دې دمه له خپلو دواړو پوهنځیو څخه په پنځو دورو کې تر ۲۸۰ پورې محصلین فارغ او ټولني ته یې د خدمت په موخه وړاندې کړي دي.

ښاغلي حماد وویل، دوی هر کال په

د کتاب خبرې

د جاسوسۍ پېښلر

RAW, ISI

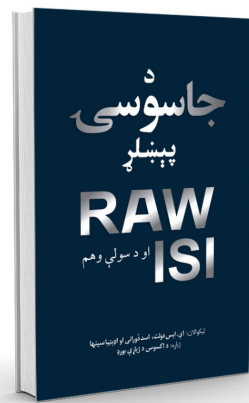
او د سولې وهم

© لیکوالان: اې. اېس دولت، اسد دورانی او ادبیتا سېناه

© ژباړه: د اکسوس د ژباړې بورډ

پنځمه برخه

حساسې شېبې

۲۸

ډونالډ ټرمپ، جنگ اچوونکی مدیر

دولت: زه به د پاکستان او هند پر اړیکو د امریکا د رول په هکله خپله تجربه درته ووايم. دوی څنگه دواړې خواوې جنگوي او څو ځلې دا کار کېږي؟ که هغه تاته یو څه ووايي ته به یې وکړي؟

په زړه پورې دا چې په PMO کې دا پوښتنه له ما وشوه. آیا تاسې په کومه بڼه تر فشار لاندې راوستل شوي یاست؟ ما وویل، ما هیڅ کله داسې احساس نه دی کړی چې په PMO کې څوک تر فشار لاندې وي یا امریکایان پر چا فشار راوړي.

زما دنده بله وه، کېدای شي په برجیش میشریا یا په بل چا فشار اچول شوی وي. خو کله کله جنگ اچونه کېدله. سهای او احسان و منله چې کله په (۲۰۰۳ ز.) کال کې د دواړو لوریو له خوا ډزې شوي وې، په هغې کې د امریکا لاس و.

ما ډېر لیکونه ترلاسه کړل چې پکې لیکل شوي وو، مور ولې له پاکستانیانو سره خبرې نه کوو. ما برجیش میشریا ته وویل: «ولې دا کار و نکړو؟ ډېر خلک دا وړاندیز کوي.»

هغه وویل: «نه اوس یې وخت نه دی، صبر وکړه.»

زما یوازینی مخامخ ثبوت دا دی چې کله کوفر بلک د CIA د تروریزم ضد مرکز مشر ډیلي ته راغی، هغه د برجیش میشریا سره ولیدل او هغه ماته راولېږلو. د معمول په څېر RAW ادارې خپل پریزینټیشن ورکړ. ده وویل، «زه غواړم له تاسې سره پنځه دقیقې یوازې وگورم.» مور لارو او یو گیلان چای مو واخیست. هغه وویل «مور په پاکستانیانو فشار اچوو چې عمل وکړي، نو تمه لرو چې تاسې کوم شی خراب نکړئ.»

ما وویل: «نه مور داسې کوم څه نه کوو، یوازې پاکستانیان دا کارونه کوي.»

هغه وویل: «سمه ده.»

ما فکر کولو کله چې مودي رایونډ ته ځي او هلته به بارک اوباما ته غېږه ورکوي، ولې ميا صېب ته غېږ نه ورکوي؟

تا څو ځلې دا فکر کړی؟

دورانی: هر وخت داسې شوي دي.

دولت: هر وخت، هو. ما غوښتل همدا ووارم.

دورانی: هر وخت دوی فشار راوړي، غوښتنه کوي او وړاندیز کوي. همداسې دوام لري. خو دا کوم مهم څه نه دي.

دولت: رئیسه! زه ستا په «خو» گانو پوهېږم. د دې مانا دا ده چې هغه په مور هېڅ اغېز نه کوي.

دورانی: اساساً دا زموږ د هېواد د دولت او مشرانو په ټیټ ذهن پورې اړه لري. ځینې فشار زغمي، خو ځینې نور بیا تسلیمېږي. خو هر کله چې زموږ اساسي گټې او اساسي پالیسي اغېزمنه شوي، بیا نو موږ مقاومت کړی او بریالي شوي یوو.

د بېلگې په توگه، د فشار د مهارولو لپاره ولسمشر غلام اسحق خان یادولی شو، هغه د اتومي پروگرامونو د ترسره شویو کارونو په هکله ان توافق ته هم و نه رسېد. چا چې جوړاوه، هغه مخکې بشپړ کړی و. ده به دا هم ویل: «نه، مور به هغه بند نه کړو، د بندولو هېڅ پوښتنه نشته.» دا یو کلک توپ دی چې څوک یې لوبوي.

سېنه: که ټرمپ له نړۍ ووځي، دا له هند سره څنگه ستراتیژیکه ملگرتیا ده؟

دولت: ان اوس هم د داسې ښې گټې لپاره کار نه ورکوي.

دورانی: زه ښاغلي دولت ته د دې امتیاز ورکوم چې هغه ویلي وو، ټرمپ به یې وگټي. زه سره له دې چې د هغه په هکله دوه زری و، خو بیا مې هم غوښتل چې هغه یې وگټي، ځکه ما فکر کولو چې هغه کولای شي ټولو حکومتي جوړښتونو ته ټکان ورکړي. د امریکا، پاکستان او هند حکومتونه د خپلو خلکو د گټو پر ځای ډېر د خپلو گټو لپاره کار کوي. دوی ته ټکان ورکول بد نظر نه دی.

دویم، ما هیلري کلینټن ته خپله د لوی مشکل په سترگه کتل. یعنې پېژندل شوی مشکل به په هغه نا پېژندل شوي مشکل بدل کړي، کېدای شي ان له دې یې ستر هم کړي.

دولت: په هغه ورځ چې پایلې اعلان شوې جنرال صېب ماته ټلیفون وکړ. هغه په زړه پورې خبرې اترې وې. صادقاً زه له پایلې سره نه وم خوښ. خو هغه وویل، «زموږ دواړو لپاره ښه پایله ده.» ما وویل هو همداسې ده. ستاسې لپاره ښه، باید زموږ لپاره هم ښه وي.

ما ځکه داسې وړاندوینه کړې وه، چې زه د BREXIT د رایې اچونې پر مهال په لندن کې وم. بایلی انگریزان او لندن حیران کړ. د هېواد شاوخوا او شمالي سیمو د بل څه له مخې رایه اچولې وه. که (دیوید) په هغه ریفرنډم کې ماته خوري چې اړتیا یې نه وه، نو دا هم سمه ده چې ټرمپ به یې وگټي.

دوام لري...

مؤسسه مدنی دادخواهی و توانمندی

Citizens Organization for Advocacy and Resilience

اعلان داوطلبی

موسسه مدنی داد خواهی و توانمندی (COAR) به کمک مالی موسسه حمایه اطفال تصمیم دارد برای تطبیق پروژه (تعلیمی) درولایت کندز یک تعداد کیت های استادان، متعلمین، صنفی وصابون دیتول خریداری نماید. انعهده شرکت های لوژستیکي که دارایی تجربه کاری مرتبط، لایسنس مدار اعتبار باشند لطف نموده شرطنامه را از سایت www.acbar.org.af از تاریخ (May 02, 2021) الی (May 12, 2021) به دست آورد. و افرهای قیمت دار سر بسته خویش را الی تاریخ متذکره به آدرس ذیل بسپارد.

☑ خانه نمبر ۴۸ نارسیده به پل وحدت، پل سرخ کارته چهار ناحیه سوم شهر کابل .

✉ procurement@coar.org.af

لاغری و تناسب اندام در ماه رمضان؛ چطور سالم، قوی و خوش اندام بمانیم؟

امین همتی

ساعت و نیم وقفه زمانی باشد. اگر هر دو را پشت سرهم بخورید، احتمال پرشدن معده و ناراحتی بیشتر می‌شود. هنگام صرف شام، بشقابتان را به اندازه‌ای که فکر می‌کنید اشتها دارید از غذاهای سالم شامل سبزیجات پر کنید. بعد از آنکه بشقاب را خالی کردید، ۲۰ دقیقه صبر کنید. اگر بعد از آن باز گرسنه بودید، می‌توانید کمی بیشتر غذا بخورید. گاهی به‌اشتباه گمان می‌کنیم گرسنه هستیم، در حالی که هیجانی بیش نیست و معده به‌اندازه کافی پر شده است.

۵- حفظ تنوع غذایی

از آنجا که تقریباً در تمامی طول روز امکان خوردن و نوشیدن وجود ندارد، حتماً باید در وعده‌های افطار و سحر تنوع غذایی را حفظ کرد. هدف آن است که تمامی مواد مغذی موردنیاز بدن تأمین شوند. میوه و سبزیجات تازه، گوشت مرغ و ماهی، لبنیات کم‌چرب، حبوبات و محصولات حاوی غلات کامل انتخاب‌های سالم و خوبی‌اند.

۶- افزودن پروتئین‌های سالم

برای اینکه در ماه رمضان پروتئین‌های سالم موردنیاز بدن را تأمین کنید، می‌توانید به‌جای گوشت گاو یا گوشت قرمز، در غذایی که درست می‌کنید، از گوشت‌های سفید مثل گوشت مرغ یا ماهی استفاده کنید.

۷- خودداری از مصرف نوشیدنی‌های کافئین دار بین افطار و سحر

هرچه خوراکی‌های حاوی شکر و کافئین مصرفشان کمتر باشد (در مدت‌زمان بین افطار و سحر) برای سلامتی‌تان بهتر خواهد بود. اگر گرسنه بودید، برای رفع آن بیشتر چیزهایی مثل سالاد یا میوه بخورید. حتماً ۶ تا ۸ لیوان آب موردنیاز روزانه را در فرصت بین افطار و سحر بنوشید تا خطر کم‌آبی بدن و مشکلاتی که در پی دارد به حداقل برسد.

۸- پیاده‌روی بعد از صرف شام

این کار را بسیار توصیه می‌کنیم. پیاده روی برای حفظ تناسب اندام و لاغری در ماه رمضان عالی است. بعد از صرف شام، ۳۰ دقیقه از وقتتان را صرف قدم‌زدن کنید. این‌طور، بخشی از کالری جذب‌شده از غذای افطار و شام خواهد سوخت و آنچه خورده‌اید خیلی بهتر هضم خواهد شد.

کاربوهایدریت فراوری شده مثل آرد یا برنج سفید، غذاهای حاوی غلات کامل مصرف کنید. برنج قهوه‌ای، نان و پاستای قهوه‌ای و خوراکی‌های دیگر نظیر اینها، که از غلات کامل درست می‌شوند، سرشار از فیبرند. در نتیجه، شاخص گلیسمی (شاخص قند خون) پایینی دارند. غذاهای با شاخص گلیسمی پایین در مقایسه با سایر مواد خوراکی و غذایی، دیرجذب‌ترند و برای مدت طولانی‌تری سطح قند خون در بدن را متعادل نگه خواهند داشت. با این حساب، برای روزهای رمضان، که باید گرسنگی را برای مدت طولانی تحمل کرد، انتخاب‌های فوق‌العاده خوبی‌اند و به حفظ تناسب اندام و لاغری در ماه رمضان کمک خواهند کرد.

به خاطر داشته باشید، کاربوهایدریت نباید به کلی از رژیم غذایی کنار رود. کاربوهایدریت تنها منبع تأمین گلوکوز موردنیاز مغز است؛ گلوکوزی که مغز آن را تبدیل به انرژی می‌کند. همیشه مقدار اندکی از آن برای کارکرد طبیعی و سالم بدن لازم است. منتها نباید در مصرفش زیاده‌روی کرد. به‌علاوه، خوراکی‌های سالمی وجود دارند که شاید سرشار از کاربوهایدریت‌اند و شاید با آنها آشنا نباشید، مثلاً میوه‌ها و سبزیجات. از این منابع سالم برای تأمین کاربوهایدریت لازم استفاده کنید.

برای وعده سحر چه بخوریم؟

تخم‌مرغ، حلیم، میوه، شیر کم‌چرب، آب میوه، غلات و سالاد انتخاب‌های سالم و خوبی برای وعده سحرند. در این وعده، از خوردن غذاهای سرخ‌شده و چرب و ادویه‌جات بپرهیزید. مصرف اینها عامل اصلی نفخ، سوزش قلب و مشکلات گوارشی است که بعضی از روزه‌داران گرفتارشان می‌شوند.

۴- حذف غذاهای چرب و سرخ‌شده

در دو وعده سحر و افطار از خوردن غذاهای چرب و سرخ‌شده بپرهیزید. به‌جای آن، به انتخاب‌های سالمی چون غذاهای پخته‌شده، میوه‌های تازه، سالاد، خرما و شیر کم‌چرب روی آورید. مصرف غذاهای چرب، هم سبب اضافه‌وزن خواهد شد و هم احتمال عطش و ضعف در طول روز را بیشتر خواهد کرد.

بین زمان افطار و شام حداقل یک

چه‌ها هستند؟ خوردن چه چیزهایی بهتر است و به کاهش احتمال ضعف یا عطش در روزهای طولانی روزه‌داری کمک می‌کند؟ در این باره توصیه‌هایی داریم:

۱- فکرکردن به حقیقت و فلسفه ماه رمضان

اول از همه باید یادمان باشد رمضان فقط به‌معنای گرسنگی کشیدن از صبح تا شب نیست. مهم‌ترین هدف معنوی در این مراسم عبادی تأدیب نفس و تسلط بر خود است. در حقیقت، تحمل گرسنگی راهی است برای کاهش میل به خواسته‌های مادی و تمرکز بر جنبه‌های معنوی زندگی، هرچند برای مدتی کوتاه.

پرخوری در وعده‌های افطار و سحر، که عامل اصلی اضافه‌وزن است، با هدف معنوی رمضان سازگاری ندارد.

۲- توجه به تغییرات مرتبط با عادات غذاخوردن

اگر قصد کاهش وزن در ماه رمضان و حفظ لاغری خود را دارید، چند توصیه مهمی را که در ادامه مطرح می‌شوند مدنظر قرار دهید و اجرا کنید:

وعده غذای اصلی (شام) را حداقل ۲ ساعت بعد از افطار بخورید تا بدن، توان هضم غذا را داشته باشد و معده پر نشود؛

در وعده افطار پرخوری نکنید. بهتر است روزه را با سالاد میوه یا چیزی شبیه به آن باز کنید. از خوردن خوراکی‌های شیرین برای بازکردن روزه خودداری کنید.

در وعده افطار و هنگام خوردن غذا، لقمه‌ها را آرام بجوید و با صبر و حوصله غذا بخورید. خوب لقمه را بجوید بعد آن را پایین دهید. این‌طور، مدت‌زمان غذاخوردن بیشتر و میزان غذایی که می‌خورید کمتر خواهد شد.

راهکاری بسیار خوب برای جلوگیری از پرخوری در وعده افطار این است که روزه را با چند دانه خرما و مثلاً یک لیوان آب ولرم باز کنید. بعد از آن نیز به خواندن نماز مغرب و عشا مشغول شوید. این‌طور، بدنتان به‌شکل بهتر و مؤثرتری برای هضم آنچه قرار است، بعد از نماز بخورید آماده خواهد شد و احتمالاً کمتر غذا خواهید خورد.

۳- اضافه‌کردن خوراکی‌های سالم و مقوی به وعده‌های سحر و افطار

در ماه رمضان، به‌جای غذاهای حاوی

در ماه رمضان، تمامی مسلمین جهان در مراسمی عبادی شریک یکدیگر می‌شوند و یک ماه، از طلوع خورشید تا غروب آن، نه چیزی می‌خورند و نه چیزی می‌نوشند. با تغییرات در سبک زندگی و رژیم‌های غذایی، همه‌ساله شاهد سردرگمی‌های بسیاری راجع به سلامت در ماه رمضان هستیم. بسیاری از روزه‌داران اطلاعات کافی درباره رژیم غذایی مناسب ماه رمضان ندارند؛ در نتیجه، مصرف شکر و غذاهای چرب بیشتر می‌شود، در وعده‌های سحر و افطار پرخوری می‌کنند، و به‌مرور دچار مشکل می‌شوند. مسئله دیگر لاغری در ماه رمضان است که ناخواسته برای برخی دردسرساز می‌شود. در ادامه مطلب حاضر، بیشتر درمورد این موضوع خواهید خواند.

روزه‌داران معمولاً در وعده‌های افطار و سحر پرخوری می‌کنند. به‌علاوه، مصرف غذاهای ناسالم شیرین و چرب در ماه رمضان، در مقایسه با اوقات دیگر سال بیشتر است. علاوه بر اینها، نظم خواب شبانه‌روزی در ماه رمضان نیز به هم می‌ریزد. این بی‌نظمی ترشح هورمون‌هایی را که برای تنظیم و تعدیل سوخت‌وساز کاربوهایدریت در بدن ترشح می‌شوند مختل می‌کند. این نیز ممکن است از دیگر دلایل چاقی و اضافه‌وزن در ماه رمضان باشد. البته هدف از ذکر این دلایل ایرادگرفتن نیست. صرفاً می‌خواهیم درک بهتری از این موضوع پیدا کنید که کارکرد طبیعی بدن چطور تحت‌تأثیر قرار می‌گیرد. با شناختی که از این بررسی به دست می‌آورد، کار راحت‌تر و مؤثرتری برای مقابله با پیامدهای آن خواهید داشت. این ما را می‌رساند به یافتن راه‌حل: چطور می‌توان با این موضوع مقابله کرد؟ برای حفظ لاغری و تناسب اندام در ماه رمضان چه باید بکنیم و چه مسائلی را باید رعایت کنیم؟ در ادامه خواهیم گفت.

برای تناسب اندام در ماه رمضان و دچار نشدن به اضافه‌وزن، باید هم به رژیم غذایی‌مان توجه کنیم و هم به تحرک کافی و ورزش بپردازیم. در ادامه، این دو موضوع را بررسی می‌کنیم.

در ماه رمضان به چه نکاتی درباره رژیم غذایی باید توجه کنیم؟ بهترین مواد خوراکی و غذایی برای حفظ تناسب اندام و لاغری در ماه رمضان

د اسعارو بیې

\$	۷۷,۵
€	۹۲,۵
Rp.	۴۹۴
₹	۱۰۷۰
¥	۱۱
£	۱۰۵,۲

بېړنۍ شمېرې

پولیس	119 - 100
امبولانس	112
اتاترک روغتون	0202500312
ملاالی زېږنتون	0202201377
وزیر محمد اکبر خان روغتون	0202301360
رابعه بلخي روغتون	0202100439
د کرونا روغتیايي مرکز	166

مسیر

ورځپاڼه

مسوول مدیر: اسدالله وحیدي

مرستیال: شفیق امیری

اېډیټوران: جواد تیموري او امان الله حنیفي

خبريالان: حمیدالله حمیدي، حکمت آرین

او حشمت الله نوري

گرافیک او ډیزاین: ارمان

چاپخونه: وایگل چاپ ۰۲۰۲۵۱۲۶۲۶

۰۷۸۲۹۸۹۶۹۶

maseerdaily@gmail.com

0202502100 / 0777989696

www.maseerdaily.af

Maseer Daily

MaseerDaily

ترویکا: د بهرنیو ځواکونو د وتلو پرمهال دې جگړه او گډوډي نه جوړېږي

افغانستان د سولې د خبرو لپاره د امریکا د بهرنیو چارو د وزارت ځانگړي استازي زلمي خلیلزاد هم په جلا جلا توگه د افغانستان د حکومت او طالبانو د استازو سره په دوحه کې کتلي دي. خلیلزاد په دغه لیدنه کې د افغان سولې بهیر د گړندي کولو په اړه د امریکا متحده ایالتونو د اقداماتو ډاډ ورکړی او زیاته کړې ده چې امریکا به د افغانستان او افغانانو ملاتړ ته دوام ورکړي. بلخوا طالبانو هم تایید کړې چې په دوحه کې یې د ترویکا د هېوادونو له استازو سره کتلي. دا لیدني داسې مهال دي چې د افغان سولې خبرې په تپه ولاړې دي.

خلکو په موټر بم برید کې لسگونه کسان وژل شوي. په اعلامیې کې همدارنگه د ملگرو ملتونو د بندیزونو د تور لېست نه د طالبانو د ځینو غړو د نومونو د ایستلو د ارزونې ملاتړ شوی او پکې ویل شوي، که طالبان د تشدد د کمېدو لپاره عملي اقدامات او د افغانانو تر منځ د سولې په مخامخ خبرو کې دوامداره هلې ځلې وکړي، د ارزونې پر دې پروسې به مثبت اغېز ولري. په ورته مهال د افغانستان د بهرنیو چارو وزارت د ترویکا د استازو د گډې اعلامیې هرکلی کړی او د سولې د خبرو د بیا پیل کیدو لپاره یې یو گام بللی دی. د یادو هېوادونو د استازو تر څنګ د

د حل یوازینی لاره یې سیاسي هوکړه ده، چې د سولې د یوې داسې پروسې له لارې تر لاسه کېدای شي چې مشري یې پخپله له افغانانو سره وي. د ترویکا په اعلامیې کې دغه راز ټینګار شوی، چې د بهرنیو ځواکونو د وتلو پر مهال دې د افغان سولې خبرو ته مزاحمت نه کېږي، هېڅ ډول جگړه او گډوډي دې نه جوړېږي. په اعلامیې کې له طالبانو نه غوښتل شوي چې پسرلني عملیات دې نه پیلوي او په ملګي خلکو بریدونه هم پکې غندل شوي. دغه هېوادونه داسې مهال په ملګي خلکو د بریدونو غندنه کوي، چې ورم ماښام په لوگر کې د روزه ماتې پر مهال په عامو

د امریکا، روسیې، چین او پاکستان استازو په دوحه کې د افغان حکومت د سولې له مرکچي پلاوي سره کتلي دي. د دغو هېوادونو په گډې اعلامیې کې ویل شوي، چې د دې لیدني موخه د افغانانو تر منځ د سولې د مخامخ خبرو ملاتړ او د دایمي اوربند او هوکړې ته د رسېدو لپاره له دواړو ډلو سره مرسته کول دي. په اعلامیې کې ویل شوي، چې د دغه هېوادونو استازو د افغان حکومت پر مذاکراتي پلاوي سربېره، د طالبانو د استازو او قطر له چارواکو سره هم کتلي دي. په اعلامیې کې ټینګار شوی، چې د افغانستان جگړه پوځي حل نه لري او

شرعي وختونه: سهار ۰۳:۲۸ | لمر ختل ۰۵:۰۳ | ماسپښين ۱۱:۵۱ | مازيگر ۰۴:۴۰ | ماينام ۰۶:۴۳ | ماخوستن ۰۸:۰۶

وزارت صحت عامه:

اگر مردم موارد صحتی رعایت نکنند، احتمال وقوع فاجعه انسانی در افغانستان وجود دارد

به دنبال افزایش واقعات مثبت و تلفات ناشی از ویروس کرونا در برخی ولایت‌های کشور، وزارت صحت عامه هشدار می‌دهد که اگر مردم موارد صحتی را مراعات نکنند، احتمال وقوع فاجعه انسانی در افغانستان وجود دارد. براساس معلومات مقام‌های وزارت صحت عامه، نوع جهش یافته (ویروس انگلیسی) در شماری از ولایت‌های کشور به شمول کابل مشاهده شده و وزارت‌های حج و اوقاف و انکشاف دهات، در هماهنگی با وزارت صحت عامه، برنامه آگاهی‌دهی عمومی به مردم را آغاز کرده‌اند. در پی افزایش وحشت‌ناک مرگ‌ومیر ناشی از کرونا در هند، بسیاری از کشورها محدودیت‌های تازه‌ای برای مہار ویروس اجرایی کرده‌اند. ایران نیز تمامی مرزهای مشترک خود با افغانستان را به روی ورود شهروندان افغانستان مسدود کرده است. آگاهان امور صحتی از کم‌توجهی وزارت صحت عامه و بی‌پروایی مردم در برابر ویروس کرونا، نگران هستند و باور دارند که جنگ و مشکلات امنیتی در افغانستان سبب شده تا مردم کم‌تر به مسایل صحتی توجه کنند و ترسی از ویروس کرونا نداشته باشند. آمار وزارت صحت عامه کشور نشان می‌دهد که در جریان دست کم دو هفته اخیر، شمار واقعات مثبت و تلفات ناشی از ویروس کرونا افزایش یافته است. دستگیر نظری، سخنگوی وزارت صحت عامه از اقدامات این نهاد برای مہار ویروس کرونا خبر می‌دهد.

تازه شمېرې: په امریکا کې د کرونا د مړو شمېر له ۵۹۰ زرو کسانو واوښت

مؤسسه مدنی دادخواهی و توانمندی

Citizens Organization for Advocacy and Resilience

اعلان داوطلبی

موسسه مدنی داد خواهی و توانمندی (COAR) به کمک مالی موسسه حمایه اطفال تصمیم دارد برای تطبیق پروژه (تعلیمی) در ولایت کندز یک تعداد کتابهای صنف اول الی سوم خریداری نماید. انعده شرکت های لوژستیک که دارای تجربه کاری مرتبط، لایسنس مدار اعتبار باشند لطف نموده شرطنامه را از سایت www.acbar.org.af از تاریخ (May 02, 2021) الی (May 12, 2021) به دست آورد. و افرهای قیمت دار سربسته خویش را الی تاریخ متذکره به آدرس ذیل بسپارد.

خانه نمبر ۴۸ نارسیده به پل وحدت، پل سرخ کارته چهار ناحیه سوم شهر کابل.

procurement@coar.org.af

رابطه عالم اسلامی په کابل او سروبی ولسوالی کی له 1217 نه زیاتو ارو کورنیو باندی د روژه ماتې پروگرام ترنامه لاندی، مرستی وویشلی.

د روژې د مبارکې میاشتي په مناسبت، د رابطه عالم اسلامي (له لوري په کابل او سروبي ولسوالي کې په، له 1217) نه زیاتو ارو کورنیو باندی خوراکي توکي لکه وره، وریجی، غوري، لوبیا او بوره وویشل.

دغه خیریه ټولنه دنورو خیریه کارونو او پروژو ترڅنګ هر کال درمضان په مبارکه میاشتي کې په ارو کورنیو باندی خوراکي توکي ویشي چه سرکال هم دنومري ټولني له لوري او ددغي ټولني دسرمنشي محترم داکتر محمد عبدالکریم العیسی او داکتر عبدالرحمن المطر په ځانګړي سپارښتنه افغانستان په هغو هیوادونو کې شامل کرل شول چې په هغې کې به خوراکي توکي ویشل کیږي، او دادي دغي ټولني ته اړوند دافغانستان دفتر له لوري په ارو کورنیو باندی دغه مرستی وویشلی، په ارو کورنیو باندی دخوراکي توکو د ویش دغه بهیر په کابل او سروبی ولسوالي کې دنومري ټولني دکابل دفتر له لوري له یو شمیر دولتي ادارو په خاص ډول د سري میاشتي ټولني او د کوچیانو له لوي ریاست سره په ګډ تقاهم او همکاري ترسره شو، پاتي دي نه وي چه د کوچیانو رئیس محترم حبیب الرحمن احمدزي او د سري میاشتي ټولني معاون داکتر محمد نبي برهان او ددغي ټولني د بین المللي اړیکو رئیس محترم الحاج غلام حبیب حسام د مرستو دویش په بهیر کې برخه واخسته او په خپلو لاسونو یې په بی وزله کورنیو هغه مرستی چه د نومري موسسه لخوا تهیه شوي وي تقسیم کړي، دسري میاشتي ټولني او کوچیانو لوي ریاست مسؤلینو ددغي ټولني له دغو مرستو څخه مننه وکړه او زیاته یې کړه چه دغه مرستی په داسي وخت کې ترسره شوي چه دکرونا ویروس ځلګ سخت خپلي دي او په بیړني ډول بیړنیو مرستو ته عاجل ضرورت لري او له دغي ټولني یې وغوښتل ترڅو په مختلفو برخو کې له زیانمنو کورنیو سره خپلي مرستی جاري وساتي.

د میرمنو لپاره ځانګړی جاري حساب

عزیزې بانک خویش دی چی تاسو ته د میرمنو جاري حساب درپېژني چی د افغانستان د درنو او قدرمنو میرمنو لپاره ځانګړی شوی محصول دی. میرمنی کولی شي په ای تی ام او ماسټر ډیټ کارتونوکی د تخفیف له فیس سره په افغانیو او ډالرو کی پرائیزې. یاد حساب د سانتودویه او لنډ پیغام فیس پرته پرائیستلی شي. همداراز د میرمنو حساب له ټیټ اړتیاور بیلاټس سره یعنی 500 افغانیو او 50 ډالرو سره پرائیستل کیږي چی میرمنو ته آسانه او ارزانه بانکوالی چمتو کوي.

عزیزې بانک
Azizi Bank

WOMEN'S
CURRENT ACCOUNT

